

PO SOVIETINIŲ KEVALŲ

Staigus praragėjimas

Rašydamas „Švyturio“ Nr. 22 apie sovietų cheminės pramonės kilmą, A. Lieponis įžangiai pasinaudojo Cvirkos apsakymo scena, kaip Lietuvos žmonės pasiekia žinios apie didelę superfosfato reikšmę. Geriau, sako, jAVai auga!

Kad geriau tie jAVai augtų ir daugiau duonelės būtų, tai, matote, ir Sov. Sąjunga sukruto plėsti savo cheminę pramonę ir gamintis daugiau trąšų. Sako, per pastaruosius penkerius metus ta pramonė išaugo du kartus, o per sekančius 10 metų išaugs 40 kartų! Per septynetą metų tam reikalui busi paskirta 20 milijardų rublių.

Prieš akis matydami tokius žavius planus, galėtume tik klausyti, kas gi taip staiga sujudino Sov. Sąjungos valdančiuosius susirūpinti chemine pramonė, pirmoje eilėje trąšų gamyba?

Atsakymas labai paprastas ir visiems jau žinomas: trūksta duonelės, ir neturima žemė neduoda jos. Tačiau kur gi buvo tie labai išmintingi valdantieji iki šiol, kad jie nepramatė dabartinės katastrofiškos padėties? Štai Cvirka ėmė savo apsakymams vis ko tamsiausius neišmanėlius, kad tik Lietuva atrodytų labiausiai atsilikusi. O jo tie vaizduojamieji žmonės vis tiek jau suprato, kad žemei reikia trąšų, kad kitur žmonės jas naudoja ir gerus derlius gauna.

Argi sovietų didieji tūzai ligi šiol dar nežinojo tai ir tik taip staiga praragėjo?

Propagandinės teisės

„Komjaunimo tiesa“ gruodžio 5 d. pasiryžo pakalbėti apie socialistinę demokratiją. Štai, sako, ką ta demokratija jums duoda: jūs turite teisę ir darbą, teisę ir poilsį, teisę ir mokslą, teisę ir materialinį aprūpinimą senatvėje! Aišku, geriau jūs niekur negausite, dėl to tik pirmyn ir pirmyn! Vadinas, dirbkite iš paskutiniųjų, visą energiją skirkite valstybei, kuri jums tokią gera. Šitaip tame straipsnyje ir pasakytą.

Gyvendami Vakaruose, mes, žinoma, turime progos stebėti ir demokratijas ir socialistines demokratijas, tik socialistines, aišku, ne sovietinę prasmę. Ten žmonės taip pat naudojasi įvairiomis teisėmis, tačiau niekas tiek nesigiria, kad tos teisės buvo duotos, kiek dabar Lietuvoje ir apskritai Sov. Sąjungoje. Nuolatinis kartojimas: štai, piliečiai, ką mes jums davėme! — dėl to darosi ne tik atgrasus, bet ir įtarinas. Argi visi Sov. Sąjungoje turi darbą? Aišku, kad ne. Dar svarbiau: ar visi už savo darbą yra pakankamai apmokami? Ar jie turi teisę reikalauti, kad būtų geriau apmokami? Atsakymai čia visais atvejais bus tik neigiami. Taip pat poilsis užtikrintas tik tada, kai žmogus jau nebepraverčia kojų, grumdamsis dėl duonos kąsnio. Be didesnių rūpesčių mokosi tik pradinės mokyklos vaikai, jei kalbėsime apie teisę ir mokslą. O kitų daugumas yra veržiami dirbti ir eiti mokslus. O senatvės sulaukę gražiomis pensijomis džiaugiasi tik komunistų partijos nariai. Vadinas, jei konstitucija žada daugybę teisių, tai praktiškai jos toli gražu nėra įgyvendinamos. Kai mes apsidairome kitur, tai matome, kad ten daug šviesesnė yra padėtis darbo žmogaus, negu toje garsiojoje socialistinėje demokratijoje.

Rusai komsomolo viršūnėje

Kol dabar vyko Lietuvos komsomolo XIII suvažiavimas, mes nelabai ir stebėjome, kai kalbas sakė ar sveikino Vezirovas ir Orielas, Izvekovas ir Tkaciukas ir kiti panašūs „didieji broliai“. Rusai labai suinteresuoti Lietuvos jaunimu, dėl to nėra jokių abejonių. Tai jie ir sveikina ir prakalbas abejojia.

Tačiau mus nustebino naujai išrinktojo Lietuvos komsomolo biuro sudėtis. Žiūrėkite, ten gi yra ir Betejevas, ir Golovkinas, ir Prochorovas. Iš 11 narių bent 3 yra tikri rusai. Ar Lietuvoje jau toks didelis procentas rusų gyventojų? — klausiamas save. Ar gal rusai buvo sukišti į tą biurą tik tam, kad lietuviai vieni nesuįsugaltų sukelti antirusiškos revoliucijos?

Šviesus gyvenimas ir tamsi „šluota“

Kai paimi skaityti vilnišką „Tiesą“ ar „Komjaunimo tiesą“, tai apskritai gyvenimas Lietuvoje yra šviesus. Tik dirbkite, ir gyvenimas bus šiaip taip įmanomas. Dirbkite ir tokią šviesią spaudą skaitykite. Bet valstybės lėšomis dar leidžiama ir „šluota“, kurioje rašoma vien tik apie sukičius, vagis, apsilėidėlius. Kai po ty šviesybų paimi ir rankas „šluota“, tai viskas iš karto pritemsta. Dėl to mes galvotume, kad „šluotos“ leidimą reikėtų sustabdyti, ir sovietinis gyvenimas tada būtų vien tik šviesus... Pigiau ir geriau!

TEODORAS HEUSSAS

DEMOKRATINĖS VOKIETIJOS KŪRĖJAS IR SIMBOLIS

RAŠO Stepas Vyckintas

1963 m. gruodžio 12 d., 22 val., sulaukęs 79 m., Stuttgarte pasimirė buvęs Vokietijos prezidentas Teodoras Heussas. Jo, kaip politiko, asmenybė pohliterinėje Vokietijoje buvo tokia stambi ir žymi, kad negalima tylomis pro ją praeiti. Tik labai stebiuosi, kad Lietuvių Enciklopedija, kuri apie Staliną ir Sniegkų tiek daug prirašė, vos keliolika eilučių T. Heussui tepaskyrė. Argi Vokietijos politikai mums mažiau įdomūs, kaip Kremlius, ar Lietuvos kvilingai?

Kas buvo Heussas? Jis buvo tikras demokratas, liberalas, media via žmogus. Nežiūrint to, kad dabartinėje Vakarų Vokietijoje yra įsigalėjusios dvi politinės partijos, krikščionių demokratų ir socialdemokratų, Heussas absoliutine balsų dauguma buvo net dviem kadencijom išrinktas prezidentu. Tai jo politinės išminties, takto ir populiarumo įrodymas. Jis buvo didelis autoritetas visai vokiečių tautai. Jis buvo vokiečių intelektualinių sluoksnių labai vertinamas, o masių nuosirdžiai mylimas žmogus.

Teodoras Heussas gimė 1884 m. sausio 31 d. Wuertembergo provincijos miestelyje Brackenneime. Jo tėvas Liudvikas Heussas buvo statybininkas, pakankamai turtingas žmogus. Jis turėjo nemažą biblioteką, kurioje buvo Frankfurto parlamento kalbų rinkiniai, Lassalle, Engels, Markso, Schulze-Delitzsch, vyskupo Ketteler ir kt. raštai, su kuriais jaunas Teodoras susipažino. Savo šeimoje jis ir liberalizmą įgijo. Senelis Jurgis Liudvikas buvo revoliucionierius. Kiti Heussai buvo liberalai. Taigi, šeima ir aplinka jį pakreipė liberalizman.

Gimnaziją jis baigė Heilbronne. Gimnazijos direktorius nebuvo apie jį geros nuomonės, nes jis buvęs „Boeser Bub“. Tačiau jis puikiai subrendo bestudentaudamas Miunchene. Jis baigė universitetą daktaro titulu. Po to jis įsitraukė į žurnalistinę ir politinę veiklą. Jis susižavėjo Nacionalinės - Socialinės Partijos idėjomis. 1912 m. Heussas perėmė Heilbronne „Neckarzeitung“ vadovavimą, 1913 m. jis dar redaguoja ir literatūrinį, politinį laikraštį „Maerz“. 1918 m. jis Berlyne redagavo „Deutsche Politik“ laikraštį. Nuo 1920 m. T. Heussas ėmė dėstyti politinius mokslus Aukštojoje Politikos Mokykloje. 1933 m. jis buvo išrinktas kaip Vokiečių Demokratinės Partijos atstovas į parlamentą. Tačiau nacių režimas jo politinę veiklą paraližavo. Hitleriui paleidus Reichstagą, Heussas vėl kibo į žurnalistiką. Jis redaga

vo „Hilfe“. 1936 m. nacizmas suvaržė Heussą net žurnalistinėje srityje. Tada T. Heussas ėmė rašyti biografijas: Fr. Naumanno, H. Poelzigio, A. Dohrno ir kt. Jis rašė nemaža istorinių, politinių ir memuarinių veikalų, kaip va, „Deutsche Gestalten“, „Kraefte und Grenzen einer Kulturpolitik“, „Bruderlichkeit“, „Vorspiele des Lebens“ etc.

Žlugus hitlerizmui Vokietijoje, T. Heussas vėl nėrėsi į žurnalistiką ir politiką. 1945 m. jis Heilberge yra „Rhein-Neckar Zeitung“ vienas iš dalininkų. Greit jis išrenkamas FDP pirmininku. Taip pat jis išrenkamas ir Bonnos parlamento atstovu. 1949 m. jis pirmą kartą išrenkamas Federalinės Vakarų Vokietijos prezidentu. 1954 m. jis 88 procentais parlamento balsų vėl perrenkamas prezidentu. Išėjęs į pensiją, kaip Altbundes praesident, nenustoja dalyvauti Vokietijos politiniame, kultūriname ir intelektualiniame gyvenime.

T. Heussas po diktatūrinio Hitlerio režimo liks vokiečių tautai kaip žmoniškumo, demokratiškumo, tolerancijos, tiesos ir taikos simbolis. Jis savo intelektualine ir moraline didybe prašoko gausybę dabartinių vokiečių politikų ir buvo iškiles ne tik Vokietijoje kaip aukščiausioji asmenybė, bet ir visos žmonijos istorijoje jis liks kaip šviesi politinė žvaigždė, kuri kelių rodys žmonijai į taiką ir gerovę.

Lietuvio plunksna pagerbiant velionį T. Heussą, šioje vietoje tenka prisiminti ir J. F. Kennedy kaip praėjusių metų politinę teroristinio akto auką. Jei palyginsime J. F. Kennedy su T. Heussu, tai pastebėsime jų asmenybės bendrų bruožų. Kaip T. Heussas, taip ir J. F. Kennedy buvo didžiai patrauklios politinės asmenybės. Abu buvo kovotojai dėl žmoniškumo laisvės ir pasaulinio demokratiškumo. Abu buvo humanistiniai liberalai. Abu buvo politikai realistai. Tačiau savo charakteriu jie buvo visiškai priešingi. T. Heussas buvo labai tradicinis, J. F. Kennedy — pažangus, veržlinis. Jis, J. F. Kennedy buvo savotiškas modernus smegenų motoras, kuris savo politiniu galvėjimu veržėsi į neapskaičiuojamas gelmes. Ir jis krito, kaip lėktuvas pašautas motoras. Šių dviejų politinių asmenybių nete kimas yra didelė žala ne tik Amerikos ir V. Vokietijos valstybėms, bet ir visoms tautoms, jų tarpe ir lietuvių tautai, kuriai reikia daug gerų draugų didžiųjų politikų tarpe. O T. Heussas ir J. F. Kennedy dirbo ir mūsų tautos naudai. Garbė jiems!

Septynios DIENOS

SU PASAIS GIMINIŲ APLANKYTI

Kalėdoms buvo praverta Berlyno siena tiems, kurie norėjo aplankyti savo gimines Rytų Berlyne.

Norintiems buvo išduoti specialūs pasai, kurie galiojo tik 24 valandas.

SOVIETAİ DEL KINIJS

Iškilius klausimui, kad reikia padidinti Saugumo Tarybą, sovietų vyriausybė pasiūlė priimti komunistinę Kiniją į J. Tautas, pašalinti Čieng-Kaišeko atstovą ir tada spręsti tuos klausimus.

PAVOJUS EUROPOS BENDRAJAI RINKAI

Prez. de Gaulle'is reikalauja, kad iki N. Metų būtų išspręstas žemės ūkio gaminių klausimas. Prancūzijai rūpi Vokietijoje parduoti ko daugiau savo žemės ūkio gaminių, ir ji tai padarytų, jei Vokietija sutiktų sumažinti muitus.

O jei Vokietija nedarytų nuolaidų, tada Prancūzija grasina išstoti iš Bendrosios Rinkos.

AFRIKIEČIŲ DEMONSTRACIJOS MASKVOJE

Apie 700 afrikiečių studentų Maskvoje suruošė demonstracijas prie Kremliaus. Demonstrantai prasiveržė po policiją, nešdami plakatus su antirusiškais užrašais.

Jie pakaltino rusus, kad šie nužudė Ganos studentą, ir reikė nepasitenkinimą iš viso dėl elgesio su afrikiečiais.

AUSCHWITZO SARGYBINIŲ BYLA

Frankfurte vyksta byla, kurioje teisiami 22 buvusieji Auschwitzo koncentracijos stovyklos sargybiniai.

Dalis jų yra buvę paleisti už užstatus ir dirbo kaip prekybininkai ar profesijų žmonės.

TRĄSOS IR KITI REIKALAI

Sov. Sąjunga, nusprendusi smarkiai padidinti cheminę pramonę — prisigaminanti daugiau trąšų žemės ūkio gamybai pakeičti, turės nustumdyti kitas pramonės šakas (plieno ir kt.) ir pristabdyti naujų fabričių gamybą.

Atlyginimai taip pat nebus keliama.

KELEIVINIO LAIVO GAISRAS

Kūčių dienos išvakarėse Atlante užsidėgė graikų keleivinis laivas Lakonia, kuris iš Britanijos uosto Southamptono buvo išplaukęs su keleiviais. Keleivių daugumas buvo britai, o įgula — graikai.

877 asmenys išgelbėti, žuvo 94, 32 nesurasti.

PILETINIS KARAS KIPRO SALOJE

Kaltindami vieni kitus, Kipro salos graikai ir turkai pradėjo tarpusavį karą. Turkiškoji mažuma skundžiasi, kad graikiškoji dauguma juos skriaudžia, o graikiškoji dauguma kaltina Turkiją, kad ji remianti Kipro turkiškąją mažumą.

Kipro salos vyriausybė priėmė Britanijos, Graikijos ir Turkijos pasiūlymą atsisųti kariuomenės tvarkai palaikyti.

Kipro sala yra nepriklausoma. Ją yra valdžiusi Britanija.

BYLA BULGARİJOJE

Sofijoje, Bulgarijoje, teisiamas diplomatas, kuris šnipinėjęs amerikiečiams ir per 7 metus už tai gavęs apie 200.000 dolerių. Arestuotas jis buvo Maskvoje.

120 ŽUVO

Per pirmąsias 4 švenčių dienas Britanijos keliuose žuvo 120 žmonių. 1962 m. per tokį pat laiką žuvo 68.

Europos ir Amerikos spaudos nuotrupos

Vartai koncentracijos stovyklon

Rytų Vokietijos valdžia švenčių proga leido Vakarų Berlyno gyventojams aplankyti savo gimines Rytų Berlyne. Norėjusieji tuo leidimu pasinaudoti, turėjo gauti specialius pasus, kuriuos išdavinėjo Rytų Berlyno pašto valdininkai specialiai įsteigtose biuruose.

Tie įvykiai leido Vakarų spaudai pasvarstyti pačios Berlyno sienos klausimą ir jos baisumą. Pvz., vokiečių „Die Welt“ rašo:

„Šiomis dienomis tik viena tema jaudina žmones: Vakarų berlyniečių pasimatymas su savo giminėmis Rytų sektoriuje. Tačiau kartumo šešėliai temdo tą džiaugsmą, kai artėja valandos pasimatymams baigti. Viską pridengs tamsa sausio 5 d., ir viskas bus baigta. Nesibaigiantis laukimas sniege ir ant ledo visų tų leidimų erzina nervus. Nusivylimas apima, kai ilgai išstovėję, tūkstančiai turi grįžti be nieko, nes Rytų Berlyno pašto valdininkai nepajėgia susidoroti. Tačiau kas gi čia per santvarka, kuri šitaip elgiasi su žmonėmis, tu rinčiais tokį paprastą žmogišką norą — pasimatyti su savo artimaisiais!“

Britų „Daily Herald“ rašo:

„Ta siena yra komunistinio pasaulio gėda, kol ji ten vis dar tebestovi. Tačiau, jei Rytų ir Vakarų Berlyno įstaigos buvo jau pajėgios kartą atidaryti ją, tai jos turėtų įsitraukti ir toliau nueiti. Kodėl negalėtų būti sutarta, kad Vakarų berlyniečiai Rytuose gyvenančias savo šeimas gali lankyti, kada tik jie nori? Visas pasaulis tikisi, kad pagerės santykiai tarp komunistų ir nekomunistų. O šeimų išskyrimas yra toks žiaurumas, kuris turi būti nugulėtas.“

Amerikiečių „Washington Evening Star“ kelia iš viso platesnio susisiekimo klausimą. Jis rašo:

„Rytų Vokietijos komunistinė valdžia prisiskiria sau nuopelnus už tai, kad iš viso buvo galima tokie trumpi ir jaudinantieji akimirksniai. Tačiau Vakarams tikėtų ir visus propagandinius komunistų pasigyrimus atsakyti štai ką: visas kalėdinis susisiekimas buvo vienpusiškas — jis vyko tik Rytų Berlyno kryptim. Nė vienas nebuvo palaikytas pakankamai patikimu, kad jam būtų leista eiti kita kryptim — į Vakarų Berlyną.“

Britų „The Daily Telegraph“ Berlyno siena kelia koncentracijos lagerio vaizdą, ir jis dėl to rašo:

„Praėjimo punktuose Vakarų berlyniečiams bus išduota po kalėdinę kortelę, sveikinanti juos Rytų Berlyne. Žinoma, taip pat neblogo būtų rožėmis išpuošti tos koncentracijos stovyklos vartus. Aišku, jaudinantis dalykas, kai tiek ilgai išskirtos šeimos vėl galės susitikti. To džiaugsmo akivaizdoje mes natūraliai beveik turėtume jausti dėkingumą komunistinėm įstaigom, kurios sudarė tokias galimybes. Tačiau ko kio gi dėkingumo nusipelno kankintojas, kuris be jokios atodairos griebiasi kankinimų, pagautas nuotaikos sustabdo juos, kad ir vėl po keleto dienų padvigubinta energija grįžtų prie jų? Pats tos sienos pakioja.“

Jie šaukia: išbriskime iš atsilikimo!

(E) Šiauliuose įvykusioje gamybines valdybos konferencijoje svarstyta, pagal „Tiesą“ (plg. nr. 267, lapkr. 19 d.), kaip per vienerius metus būtų galima kolchozams „išbristi iš atsilikimo“. Nusiskusta buvusiais kolchozų pirmininkais — antai, pasakojų konferencijoje, atsiliekanti „Raud. Spalio“ kolchozų buvo atėjęs pirmininku N. Zacharenka. Žmonės iš karto pamatė, kad jis ne iš savo kėdės pasodintas... „Esa, tol nebuvo kreipiamas dėmesys, kol Zacharenka neapvogė kolchozo. Kiti nurodė, kad „šviesos keliu“ kolchozo kontoros darbuotojai savo algoms buvo pasiėmę visus pusmečio pinigus, skirtus žmonių avansavimui. Kitur atsiperkama, duodant, pagal dienraštį, „išpūstus sklypus“ ir... kolchozininkai skersa akimi žiūri į kolchozą. Kitur vėl mokytojai nuo kultūros namų nuima spygą tik tada, kai rengia šokius, o dar kitur kiaulės braidžioja srutose, nes niekas... nepravalgo užsikimšusių nubėgimo latakų.“

KALĖDINIS ŠŪVIS

Kai gavę specialius pasus Vakarų berlyniečiai tūkstančiais žygiavo į Rytų Berlyną savo giminių aplankyti, du jauni vaikinai ryžosi pabėgti per sieną į Vakarų Berlyną.

Vienam pasisekė, o antrasis buvo komunistinės zonos pasieniečių pašautas ir mirė V. Berlyno ligoninėje.

statymas buvo gėdingas nusikaltimas. Jokia padėka nepriklauso tiems, kurie ją pastatė, ligi šiol išlaikė ir stiprino, pabėgėlius žiauriai žudė ir kurie dabar trumpam praardė joje nedidelę skylę“.

MASKVA IR AFRIKIEČIAI

Maskvoje prie Kremliaus keli šimtai afrikiečių studentų suruošė prieš sovietus nukreiptą protesto demonstraciją. Ta proga britų „New Statesman“ rašo:

„Medaus mėnuo, prasidėjęs Maskvoje Jaunimo Festivalio metu 1957 m., jau baigtas, ir dabar jau ketverti metai, kai tarp afrikiečių ir rusų vyksta trynimasis. Rusų studentai su dideliu entuziazmu kalbėjo, kaip jie sumušė afrikietį, kuris, jų tvirtinimu, spioves į veidą atsisakiusiai su juo šokti rusaitėi. Kijeve afrikiečiai 1961 m. suruošė demonstracijas, kai vienas jų buvo užpultas vietinių studentų vidury dienos, dviems milicininkams abejingai stebint. Afrikiečiai pasidarė kritiškesni. Afrikietis Rusijoje jaučiasi suglumęs, nusivylęs ir net apkaręs. Sovietų jo paties krašte skleidžiamoji propaganda jam leidžia tikėtis geresnių dalykų. Jo apdaras pa prastai yra geresnis už sovietinio studento, kartais jis ir užsilaiko švariau, ir jį tie siog gąsdina rusų įpratimas girtauti“.

Penki rytų vokiečiai į laisvę Turkijoje

(E) Gruodžio 1 d. į Bosforą atplaukus Rytų Vokietijos laivui „Voelkerfreundschaft“, iš jo išsoko į vandenį ir motorlaiviu buvo nugabenti ir krantą penki rytų vokiečiai, iš jų dvi moterys. Visi keturi kreipėsi į turkų įstaigas ir prašė jiems suteikti azilinio teisę. Prieš kelias savaites panašiu būdu iš sovietinio laivo pasišalino 21 lenkas turistai.

Lietuva taip pasikeitusi...

(E) „Tiesa“ įsivėdė specialų skyrių, kuriame skelbiami Lietuvoje apsilankiusių paskirų grupių ar asmenų giriamieji pasisakymai apie Lietuvą, jos vaizdus, tariamąją pažangą, gyventojų „laimę“ ir pan. Neseniai (nr. 284, gruodžio 5 d.) dienraštis parinko 10 pasisakymų ir atrinkti žodžiai apie Lietuvą — „laisvą, kultūringą šalį“ ar tai, kad „nebeatpažįstu mielos Lietuvėlės“. Viskas be galo pasikeitė“. Pasisakymai pradėti pažangiųjų žodžiais, Mizarienės išpušdžius ir įvairumo dėlei jie dar perpinti vieno kito nebučiniai „pažangiojo“ laikomo pastabomis, pvz., A. Vosyliaus žodžiais, kad Lietuvoje jis sutikęs nuosirdžius žmones ir kad jo viešėjimas nebuvo smarkiai suvaržytas įvairių taisyklių (tuo tarpu tais suvaržymais nusiskundžia ir labiausiai paraudė Lietuvos lenkytojai — E.).

PASAULYJE

— D. Britanijoje 1963 m. kalėdinių sveikinimo kortelių buvo išsiuntinėta 606 milijonai (3 mil. daugiau kaip 1962 m.).

— D. Britanijai trūksta dar 90.000 mokytojų.

— Vokietijoje, Wunsiedelio apskrityje, 12 gyventojų nugabenti į ligoninę — juos apkandžiojo pasiutusi stirna.

— Dvi Vokietijoje gimusios Siamo dvyneš netrukus ir mirė — jos buvo suaugusios krūtinėmis ir abi teturėjo vieną širdį.

— Illinojaus valstijoje, JAV, paleistas iš kalėjimo 84 m. amžiaus amerikietis, kuris 1899 m. nužudė savo mokytoją ir buvo nuteistas kalėti iki gyvos galvos, bet, išsėdėjęs 64 metus, buvo pasigalėtas.

— I Kalkutos (Indijoje) zoologijos sode suskrido šimtai varnų ir nagais ir snapais užmušė 4 retos rūšies elnius ir sužeidė dar 25 kitus gyvulius.

— Ruesselsheime, Vokietijoje, buvo pavogtas pašto automobilis, kuris turėjo pasi krovę daugiau kaip 100 kalėdinių siuntinių.

— Amerikoje parduota daugiau kaip 2 mil. egzempliorių tų dviejų kalėdinių atvirukų, kuriuos prieš metus yra nupiešusi užvusio prez. Kennedžio žmona.

— Elsie Waring, kuri Willesden ligoninėje, Britanijoje, per klaidą trijų gydytojų buvo palaikyta mirusia, idėta į karstą ir vežama į lavoninę ir tik gabenančio tar nautojo atpažinta, kad dar gyva, — pagaliau mirė.

— Komsomolo sekretoriaus Pavlovo tvirtinimu, sovietai prisigaminę daugybę dirbtinio karakulio paltų, kurie yra tokie sunkūs, kad juos gali dėvėti tik gerai ištrenuoti atletai, ir lyjant blauriai dvokia.

UNIJOS TEMA

LIETUVIŲ - LENKŲ POLITINĖS UNIJOS

I senovės Lietuvos politinės unijos su Lenkija mūsų istorikai paprastai žiūri neigiamai. Lenkų istorikų dauguma jas pagiria ir mano, kad tai buvo politinės, federatyvinės išminties pavyzdžiai. Istorija tačiau, atrodo, jas paneigia, nes jų sukurtoji Lietuvos-Lenkijos valstybė (Rzeczpospolita, iš lotynų Res Publica) vidiniu vieningumu nepasizymėjo. Žemėlapuose valstybė atrodė didelė, o jos karinis pajėgumas įrašė istorijon kietą puiškių pergalių prieš vokiečių Ordiną, rusus ir turkus. Tačiau ji buvo intriguojančių kaimynų pasidalyla ir iš istorijos lapų nurašyta. Kodėl taip įvyko?

Temą per 44 puslapius svarsto istorikai amerikietis, lenkas ir lietuvis rugsėjo mėn. *Slavic Review* žurnale, kurį leidžia amerikiečių akademikų draugija slaviškoms studijoms Amerikoje puoselėti. Jos nariai yra 11 lietuvių ir 5 latviai (viso narių per 1.200).

Klausimą apipavidalina Kansas u-to istorijos profesorius Oswaldas P. Backus III straipsniu *The Problem of Unity in the Polish Lithuanian State*. Pasakojas:

„Žiūrint į lenkų-lietuvių valstybę nuo Kriavos unijos 14-to šimtmečio gale, stebint jos didybę 15-tame šimtmetyje ir sunykimą 1795 metais, mus skatina pasiklausti, kodėl gi šitokia valstybė sugniužo dėl didžiųjų intrigu? Nelengva suprasti, kodėl gi tokia didelė valstybė susilaukė tokio bereikšmio galo. Istorikai, kurie pirštu į liberum veto priekaištingai rodo, vis dėlto neįstengia neklestėjimo patenkinti išaiškinti. Nežiūrint tyrimų gausybės, vis dėlto pasigendama išsamsaus išnagrinėjimo politinių, kultūrinių, ekonominių, tautinių ir kitų nepasisekimo veiksnių. Nežiūrint visų šilpniančių dalykų, ši valstybė įrodė nuostabaus sugebėjimo išsilaikyti. Savo didvyriais ir ištaigomis ji prisidėjo prie pasaulinės kultūros“.

Prof. Backus nagrinėti pats nesima, pasitenkina iškelti, jo nuomone, svarbesnius veiksmus unijai įgyvendinti ir jai pagrūti. Unijai, sako, ypač kludė tuoj po Kriavos (1385 m.) susidariusias lietuvių ir lenkų politines rungtynes. Kludė ir nebuvo tvirtos monarcho rankos bei kultūrų skirtumai. Autorius mano, kad Jogaila ir jo įpėdiniai stiprios unijos niekad neįgyvendino. Abejoja, begu daugiatautė federatyvi unija iš viso įmanomas dalykas. Smerkia lenkų istorikų pastangas įrodinėti, kad Jogailos siekiamoji kelių tautų federacija buvusi kažkoks ano meto politinės pažangos dalykas, kadangi vienu ar kitu metu jungė lenkus, lietuvius, vengrus, čekus, gudus, ukrainiečius, rusus. Šitą federaciją ypač į aukštį kelia

lenkas istorikas prof. O. Haleckis dviejose tomuose *Dzieje Unii Jagielonskiej* (išleistais Krokuvoje 1919-1920 m.).

Politinės rungtynes Rzeczpospolitoj kurstė lietuvių kietas įsitikinimas, kad jie yra ne bendros sudėtinės valstybės dalis, bet visai atskiras politinis vienetas. Tai pabrėžė Vytauto kova su Jogaila, kuris 1401 m. buvo priverstas Vytautą pripažinti nepriklausomą Lietuvos didžiojo kunigaikščiu. Vėliau kivičius aštrino lenkų siekimas pasisavinti Lietuvos Volynę ir Podolę (1431 m.). Lietuvių ir lenkų bajorijos sudarinėjo net nepanašias savitas politines įstaigas: Lenkijoj išgyveno seimas, Lietuvoje Didikų Taryba. Lietuvių troškimus vis išsiskirti, sako, aiškiai nušvietęs prof. I.I. Lappo rusų kalba Čekoslovakijoj 1929 m. išėjusiame veikale *Litovsko-russkoje gosudarstvo v sostave Reči Pospolitoi*.

Prof. Backaus nuomone, lenkų-lietuvių valstybės galą geriau suprastime, atmesdami pažiūrą, kad unija buvusi stipriai išsiskynusi. Kitais žodžiais — berniukas vyrui neišaugo, todėl nevyriškai ir sukpuo. Fordhamo u-to (New Yorke) Rytų Europos istorijos profesorius O. Haleckis straipsniu *Why Was Poland Partitioned?* pirmon galvon nurodo, kad dokumentuose visados rašoma Rzeczpospolita, arba Polska, niekad „Lenkų-Lietuvių Valstybė“. Haleckiui atrodo, kad prof. Backus temą

svarstas „Lenkijai ryškiai nepalankia nuo taika“, tartum būtų rusas ar vokiečiai. Sako, Rzeczpospolita sunyko ne tiek dėl vidaus kalčių (bajorijos nepatriotiškas palaidumas, stiprios valdoviškos rankos nebuvimas), kiek dėl išorės (stiprių kaimynų intrigos ir pikti kėsiai). Vytauto savarankumą Haleckis linkęs aiškinti vokiečių imperatoriaus ir Ordino intrigomis. Kultūrinius gi skirtumus, girdi, „lygino“ lietuvių ir gudų aukštesniųjų luomų „savaiminis pasisavinimas vakarietiškos lenkiškos kultūros“.

Mūsų istorikas J. Jakštas straipsnyje *How Firm Was the Polish-Lithuanian Federation?* pabrėžia, kad lietuvių unijon labiausiai stūmė kryžievių Ordino grasa (Kriavos unija), vėliau Maskvos didžiosios kunigaikštystės kilimas, stiprėjimas ir siekimas atplėsti nuo senovės Lietuvos slavų (gudų ir ukrainiečių protėvių) apgyventas sritis (Liublino unija). Iškelia, kad idomiu supuolimu liberum veto pirmus bendrame lenkų-lietuvių seime pavartojo Upytės bajorų atstovas Sicinskis (1652 m.). Lietuvos etmono Janušo Radvilos pakurstytas (norint pabrėžti lietuvių nepritarimą unijai)?

Jakštą linksta pritarti prof. Haleckiui, kad Rzeczpospolita pražudė ne jos vidaus silpnybės, bet stipresnių kaimynų sąmokslai.

PROF. J. BRAZAIČIUI 60 M. AMŽIAUS

(E) Gruodžio 9 d. prof. Juozui Brazaičiui (Ambrazevičiui) sukako 60 m. amžiaus. Jis yra gimęs 1903 m. Marijampolės apskr. Studijavo Kauno ir Bonnos universitetuose. Buvo ilgametis (1927-1943) Kauno Aušros Gimnazijos lietuvių kalbos ir literatūros mokytojas. Kauno (vėliau Vytauto Didžiojo) universitete dirbo lektorium, vyr. asistentu teologijos-filosofijos fakultete (1934-1940), 1941-1943 m. buvo e. ord. profesorium filosofijos fakultete. Sukaktuvininkas aktyviai reikšėsi visuomeninėje veikloje. Nuo 1921 m. pradėjęs dirbti spaudoje, dirbo redakcijose: „Lietuvos“ dienraštyje (1923-1927), „XX Amžiuje“ (1936-1940), pogrindžio „Į Laive“ ir kt. Pasitraukęs į Vakarus ir emigravęs į JAV, prof. J. Brazaitis nuo 1952 m. dirba Brooklyne leidžiamo „Darbininko“ redakcijoje.

Nuo okupacijos metų sukaktuvininkas dalyvavo rezistencinėje-politinėje veikloje: buvo laik. vyriausybės švietimo ministeris ir ejo min. pirmininko pareigas (1941 m.). Aktyviai dirbo VLIKo — buvo politi-

nės kom. pirmininkas, 1945-1951 m. atstovavo Lietuvii Frontui, nuo 1946 m. dirbo VLIKo Vykd. Taryboje, būdamas Informacijos Tern. ir Užsienių reik. Tarnybos vadovu (1949-1951). J. Brazaitis-Ambrazevičius yra kelių vadovėlių autorius, parašė literatūros studijas apie Vaižgantą, Lietuvii rašytojus (1938). Visą eilę leidinių suredavo, be to, nuo 1946 m. yra autorium ar redaktorium kelių politinio turinio leidinių vokiečių ir anglų kalbomis.

— Spalio 23-25 d.d. Paryžiuje įvyko Pasaulio Katalikių Moterų Organizacijų Unijos (UMOFC) studijų dienos tarptautinės veiklos klausimais. Šios studijų dienos buvo skirtos UMOFC katalikių moterų organizacijų tarptautinės veiklos vadovams. Pasaulio Lietuvii Katalikių Organizacijų Sąjungai (PLKOS) atstovavo B. Venskuvienė — nuolatinė PLKOS atstovė prie UMOFC.

— Taip, — tarė mokytojas; jo balsas sudrebėjo.

Jis sunkiai atsisdėjo ant kėdės ir greitai išsitraukė cigarečių pakelį; kai mokytojas degė cigaretę, jo pirštai trūkičiojo lyg nuo elektros srovės. Mokytojas smarkiai pasikeitė. Tai buvo tas pats veidas, bet kartu lyg ir nematytas.

— Jūs dėstėte mano istoriją. — Iš susijaudinimo jis nežinojo, ką sakyti.

— Taip, — tarė mokytojas. — Tu buvai geras mano mokyns.

— Man patiko istorija. Mokytoju, ką jūs valgysite?

— Nežinau. Mano skrandis apgadintas. Matai, berniuk, mes vėl susitikome. Neįtikėtini dalykai tampa realybe. Istorija mėgsta pajaukauti.

— Kaip jūs patekote tenai?

— Kolega įskundė. Artimas bičiulis. Pasirodo, jis norėjo užimti mano vietą, kai aš buvau mokyklos direktorium. Tačiau dabar aš laisvas, o jis sėdi.

— Už ką?

— Pasistatė namą, nuvogdamas internato mokinių maistą ir avalynę.

— Pirmos rūšies niekšas.

— Taip, — šyptelėjo mokytojas. — Jei gavo niekšus dar galima skirstyti į rūšis. — Jo veidas staiga papilkėjo ir sustingo lyg betonas.

— Nakties valandos slinko lėtai. Vėl nemiga, — pagalvojo jis, bet nutarė liuminalio neimti.

Autobusas dūzgė drėgnu vingiuotu keliu. Diena buvo saulėta, ir laukai dar puošėsi blankstančia žaluma. Pakelės sodybų kiemuose margavo geltoni, violetiniai, raudoni, purpuriniai jurginų žiedai.

Po pusvalandžio Kęstutis išlipo Smiltėje. Jis nuėjo tiesiai į viešbutį. Kurortas buvo visiškai ištuštėjęs. Niekur nesimatė ryškių vasarotojų rūbų. Gatvėmis vaikščiojo tik vietiniai gyventojai; ant dviračių pravažiavo meistrai su savo įrankiais; jie remontavo senas vilas ir statė naujas. Statybos čia vyko ištisus metus.

Viešbutyje, į kurį vasarą veltui mėgintumei patekti, buvo daugybė laisvų kambarių.

Administratorė paklausė:

— Jūs komandiruotas?

— Ne.

Ji tarsi nenorėjo patikėti. Nejaugi šitas žmogus atvažiuo atostogauti?

PERZENGIANT SLENKSTĮ

Keldamas koją per slenkstį į Naujus Metus, kiekvienas stabtelėi minutėlę ir meta žvilgsnį į tai, ką už savęs palieka, ir į tai, kas prieš jį akis naujai atsiveria.

Vėl prabėgo vieneri metai, vienu vienu padidindami amžiaus metų skaičių ir dvyliką mėnesių priartindami kiekvieną prie jam skirtos mirties datos. Prabėgo nebesugrąžinami, paskendo į praeities jūrą, pasitraukė, kad užleistų vietą kitiems. Jie buvo Dievo dovanų ir palaimos metai. Jau vien tai, kad pasiekėme Naujųjų Metų slenkstį, yra brangi dovana. Kiek už mus jaunesnių, sveikesnių, ištvermingesnių, kurie pernai linksmai sveikino pradedančius metus, šandie nebėra gyvųjų tarpe! Kas išsiskačiuos visa kita gera, kurį mums apšvieči dalino kiekvieną prabėgusiųjų metų dieną! Ne vien tik sveikata, medžiaginė palaima, dvasinės gėrybės, bet ir trūkumai, ligos, nepasisekimai galutinėje sąskaitoje tarnavo mūsų naudai.

Daug kas, metęs žvilgsnį į savo per metus nueitą kelią, turės pripažinti, kad ne viskas buvo taip tiesu ir dailu, kaip turėjo būti. Neapsigalvojimas, neapratumas, per didelis savimi pasitikėjimas, vaikiskas su „ugnimi“ žaidimas, melišės įstatymų nepaisymas, savimeilei neribotos reikšmės skyrimas buvo dažniausios kilniems siekimams kelią pastojusios kliūtys.

Du jausmai teldy kiekvieną prie Naujųjų Metų angos: gili Dievui padėka už visa patirta gera ir nuolankus gailėstis už visas kaltes, neišikimybę, galimas išvengti silpnības. Juk dėkingumas suteikia dovanų Dėvę toliau mieliai duoti ir dėmęj vertai dovanas priimti, o nuodirdus gailėstis įgalina veikiai sugrįžti į tiesų kelią ir juo be nukrypimų keliauti.

Antroje metų angos pusėje atsiveria naujas vaizdas, bet mūsų akys nepajėgia jo pilnai peržvelgti. Matome šiek tiek toliau artimesnių daiktų apybraižas; juo toliau, juo giliau viskas dingsta ateities migloje. Ir tačiau, pagalvojus, yra didelė malonė nežinoti mus liečiančių ateities įvykių. Priešingu atveju, iš anksto žinodami apie mus laukiančią didelę laimę ar nelaimę, prarastume kasdienės ramybės ir be reikalo pasiduotume perdetam džiaugsmui ar pultume ir nevilti.

Esame įpratę Naujuose Metuose vieni kitiems linkėti laimės, sėkmės, palaimos. To paties saviesiems linki ir Bažnyčia; tik Ji tam vartoja kiek kitokius, konkrečius, šv. Pauliaus pasakytus žodžius, tuos pa-

čius, kuriuos girdėjome Kalėdų šventėje: „gyventi šiame pasaulyje santūriai, teisingai ir pamaldžiai“ (Tit. 2,12). Kas pajėgs tai įvykdyti, tikrai susilauks laimės, sėkmės ir palaimos. Juk santūrumas palaiko tvarkingą gyvenimą. Ir upės jėga tik tuomet yra naudinga, kai srovė teka tvarkingai tarp krantų; iš krantų išsiliejęs juo platesnis, juo žalingesnis. Teisingumas yra būtinas kiekvienam bendram ir tautiniam sugyvenimui. Pamaldumas yra normalio proto sutvėrimo laikysena savo Sutvėrėjo atžvilgiu: Dievo garbinimas, kaip Jį garbina daugybė brolių ir seserų, kaip Jį garbina visi sutvėrimai.

Ir dar vienas linkėjimas, ypačiai svarbus mūsų laikams. Jį išreiškė popiežius Paulius VI, kalbėdamas Frascati miestelio tikintiesiems (1963.IX.1). Tai linkėjimas krikščionims pajusti atsakomybės jausmą. „Atsakomybė! Tai bauginantis, dinamiskas, kelių nerimą, dvelkias energija žodis. Kas jį supranta, negali pasilikti apsnūdęs ar abejingas... Esam atsakingi už savo gyvenamą laikotarpį, už savo brolių gyvenimą. Esam atsakingi prieš savo — krikščionių — sąžinę; esam atsakingi prieš Kristų, prieš Bažnyčią ir prieš istoriją; esam atsakingi prieš Dievą... Reikia veikti šiandien, nes rytoj galėtų būti per vėlu. Laikai svarūs ir, nekaltant apie jų didingumą, gali būti ir lemiantys. Tad žiūrėkim, kad nebūtumėm rasti tingūs, per lėti, atsispyrę Evangelijos ir Bažnyčios vaikai. Kiekvienas testisengia būti krikščionių, Bažnyčion nešančių gyvą ištikimybės, žodžio, paramos ir itin asmeninės veiklos įnašą...“ (plg. „Sal. Balsą“ 1963 m. 3 nr.).

Roma

T. Paulius

LIETUVISKOS PAMALDOS

BRADFORD — sausio 5 d., 12.30 val.
NOTTINGHAM — sausio 12 d., 12.15 val.
BRADFORD — sausio 19 d., 12.30 val.
ROCHDALE — sausio 26 d., 11.30 val.
LEICESTER — sausio 5 d., 12 val.

LIETUVIŲ RASYTOJŲ DRAUGIJOS

GRŪŽINĖS LITERATūros PREMIJOS

MECENATAI

Ir šiais metais numatoma surinkti iš Los Angelės lietuvių pinigų premijai. Be 100 dol., kuriuos paskyrė Liet. Bendruomenė, ir antro šimto, kurį yra pažadėjusi, jau gauta ir poros asmenų pažada.

Po Naujų Metų bus paskelbta jūry komisija. Leidėjus ir autorius LRD valdyba kviečia sekti spaudoje, kur bus sudaryta jūry komisija ir kokiu adresu siųsti premijos kandidatūrai knygas. Premija skiria ma už geriausią metų grožinės literatūros veikalą, išleistą bet kur laisvajame pasaulyje.

R. LANKAUSKAS

Tiltas į jūrą

ROMANAS

(11)

Naktį prieš laidotuves jis taip pat nemiegojo, tampomas nervišku traukulių, susirangęs ant šaltų grindų virtuvėje, nes kambarys buvo tik vienas, ir jame gulėjo pašarvotas tėvas; iš tenai sklido slogus degančių žvakių kvapas. O paskui, po laidotuvių, kai viskas buvo baigta ir kažkoks žmogelis girtuoklio veidu verkdamas pasakė kalbą prie karsto, jis ilgai klaidžiojo po saulės apšviestą miestą, neradamas sau vietos, užeidamas į bufetą išgerti. Bet vynos neveikė, ir vakare, pirkęs vieną bonką prasto portveino, išgėrė ją vienas subombarduoto namo griuvėsiuose, veltui mėginamas nuslopinti skausmą krūtinėje ir užpildyti tuštumą. Taip, prieš dešimt metų... Paskui jis neretai susapnuodavo tėvą arba išsigančią stabtelėdavo gatvėje, kai sutikdavo panašų žmogų su barzda. Jam vis atrodė, kad tėvas gyvas, kad įvyko kažkoks apsirikimas.

...Jis išsitiesė lovoje ir, sunėręs už galvos rankas, klausėsi muzikos. Miegos nesinorėjo.

Prisiminimai mirgėjo prieš akis kaip stiklo gabalukai kaleidoskope. Praeitais vėl buvo čia, šitame paprastame viešbučio kambario. Praeitais visuomet lydi žmogų, ir dar niekam nepavyko nuo jos pabėgti. Ligonis pasveiksta, bet traumas lieka. Kada ji pašalino iš universiteto? Jau nemažai metų praėjo... Jis visuomet mėgdavo garsiai sakyti tiesą. Vieną dieną ji iškvietė pasiaiškinti. Kodėl jis rudenį, sugrįžęs iš kolūkio, kuriame su kitais studentais padėjo valstiečiams nukasti bulves, ėmė kalbėti, kad to kolūkio pirmininkas esąs tikras sukčius ir neišmanėlis, kad kolūkiš blogai tvarkomas ir panašiai? Jam užteko drąsos ginti avo nuomonę, ir jis atsidūrė už universiteto sienų kaip „nepageidaujamas elementas“.

Buvo speiguota, gili žiema. Bendrabučio kambario viena lova liko laisva. Nešinas lagaminu, kuriame tilpo visi negausūs studentiški daiktai, jis išėjo į gatvę. Kur jam dėtis? Ką veikti? Kišenėje tik keliasdešimt rublių, likusių nuo stipendijos. Jis pajuto, kad jį apima baisi neviltis. Kokią brangią kainą teko sumokėti už principingumą! Jį prigludė pažįstamas inžinierius; tas pats inžinierius padėjo jam gauti darbą alaus fabrike. Jis klįjavo etiketes ant alaus bonkų, su pavydu galvodamas apie kurso draugus: jie lankė paskaitas. Atrodė, kad vilties grįžti į universitetą nėra. Tačiau staiga mirė Stalinas.

Vieni įvykiai sekė kitus, naujai nušviendami gyvenimą.

Jis ėmė varstyti universiteto duris, prašydamas, kad jam leistų tęsti studijas. Sprendimas pagaliau buvo peržiūrėtas: jį priėmė atgal į universitetą. Nuostabi tai buvo žinia! Niekada jis nepergyveno tokio džiaugsmo, kai vėl įžengė į auditoriją. Neužmirštama akimirka! Jis atsisdėjo į suolą ir palietė nuzulintą medį rankomis, tarsl norėdamas įsitikinti, kad nesapnuoja. Auditorijoje skambėjo pažįstamas užkimas profesoriaus balsas. Vadinasi, viskas buvo tikra, — ir suolai, ir balsas, ir gelstantis klevas už langą.

Tuomet daug netikėtumų atnešdavo kiekviena diena. Iš lagerių ėmė grįžti represuoti tieji. Kartą valgykloje priėjo prie jo kažkoks žmogus ir paklausė:

— Galima prisėsti?

Jis pakėlė galvą ir apstulbo: priešais stovėjo buvęs jo istorijos mokytojas.

— Mokytoju... jūs...

Mokytojas žvelgė jam į akis ir sumišęs šypsojosi; tai buvo keista šypseną, lyg žmogaus, kuris neseniai prisikėlė iš numirusių.

— Iš Sibiro?

Prie vėliavos stiebo kabojo juoda lentelė su užrašais: „Vėjo stiprumas — trys balai, oro temperatūra — 12 laipsnių, vandens temperatūra — 13 laipsnių“.

Daug meškeriojų sukinėjosi ant jūros tilto; jų meškerės buvo pritvirtintos prie barjero. Jie gaudė plekšnes. Vyrų rankos buvo paraudusios. Kažkoks vyras su guminiiais rūbais braidžiojo po jūrą, žvejodamas krytle gintarą. Ant kranto gulėjo tamsiai purpurinės, audros išmestos jūros žolės. Ilgašnapiai narai bėginėjo smėliu. Balutėje virpėjo vanduo, ir vėjas sukinėjo po jį negyvą žalsvą peteliškę.

Kęstutis ryžosi išsimaudyti. Smėlis po kojomis buvo šaltas. Pabėgiojęs pakrante ir apšilęs, jis puolė į jūrą. Sugėlė kojas ir užėmė kvepą. Tačiau šalčio jis nejuoto ir, išlipęs į krantą, buvo labai gera; saulė šildė veidą, krūtinę ir rankas; tai buvo vėsi, bet maloni šiluma. Norėjosi ilgai stovėti prieš saulę, jaučiant švelnų paskutinių jos spindulių prisilietimą. Kokia ramuma, koks grožis aplinkui! Nebuvo nei benzino kvapo, nei įkyrėjusių veidų, nei miesto triukšmo. Laisvai alsavo krūtinė. Grynas, skaidrus oras kvepėjo jūrą, smėliu ir purpurinė mis džiūstančiomis žolėmis. Jis jautė, kad suartėjo su gamta, kad darosi laimingas kaip kūdikis, apglėbtas jos didybės, kad siela tvirtėja ir skaidėja. Dėkui tau, saule, dėkui tau, jūrai! Globok ir toliau savo vaiką. Neleisk jam suklipti. Sušildyk ir nuramink kaip motina.

Nuo miesto pusės į pajūrį artėjo senutė su šunimi; jiėjo lėtai, susikūprinusi ir nuleidusi galvą, o kudlotas šuo bėgo priekyje, uostinėdamas smėlį. Senutė pamazų slinko pakrante, apšviesta saulės. Apie ką ji galvojo? Gal prisiminė savo jaunystę, kai eidavo pasivaikščioti su jaunu vyru, kuris jau šnibždėjo į ausi melišės žodžius? Kur tas vyras? Kur melė? Kur dingo brangūs žodžiai?

Senutė grįžo atgal pakrante ir pasuko į miestą. Ji vilkėjo rudeninį palatą. Šuo bėgo iš paskos. Plasnodamas prieš vėją, klykė žuvėdros. Į jūrą su motorlaiviais plaukė žvejai. Pasišokinėdami prieš bangas, motorlaiviai tolo link horizonto, kur dangus buvo tuščias ir ryškiai mėlynas.

(Bus daugiau)

TREMTINIO DALIA

A. MERKELIS

Aleksandras Merkelis yra parašęs didžiulę buvusio Lietuvos prezidento Antano Smetonos monografiją, kurios spausdinimas dabar eina į galą J.A. Valstybės.

Autoriaus sutikimu, šiame numeryje pradėdame spausdinti monografijos skyrių, kuriame nupasakojamas prezidento A. Smetonos pabėgimas ir gyvenimas svetur, kai Lietuva jau buvo okupuota.

Žinome, kad tie visi dalykai buvo įvairiai apatariami mūsų periodikoje ir įvairių asmenų atsiminimuose. Tačiau mums rūpi pateikti faktų. Jei kas laikytųsi kitokios nuomonės dėl faktų aiškinimo, negu A. Merkelio pateikiamas, faktai vis tiek sugrąžins mus į anuos jau beveik prieš 25 metus įvykusius tragiškus dalykus. O daugeliui skaitytojų nemaža faktų, turėtų, iki šiol bus buvę net negirdėti ar bent užmiršti.

Dilexi iustitiam et odi iniquitatem,
propterea morior in exilio.

GRIGALIVS VII

Ein ruheloser Marsch war unser Leben
Und wie des Windes Sausen, heimatlos,
Durchstuermt wir die kriegsbewegte
Erde.

FRIDRICH VON SCHILLER

Ištrėmimo kelias taip apkarsta,
O tu juo be poilsio eini,
Tartum širdį neštumei į karstą,
Tartum kojas degintum ugnį.

BERNARDAS BRAZDŽIONIS

(1)

A. Smetonai, stipriai visa savo būtimi suaugusiam su gimtuoju kraštu ir jo kultūra, visą laiką dirbusiam lietuvių tautiniam stiprėjimui ir nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymui, ilgai vadovavusiam nepriklausomai Lietuvos valstybei ir siekusiam jai gerovės, buvo nepaprastai skaudu vyksti iš savo mylimos tėvynės pačiu žiauriausiu jos likimo metu, kai Lietuvos nepriklausomybei žlungant, ją pradėjo gauti siaubinga vergijos naktis. Tačiau *patria cara, carior libertus*.

— Lietuvos respublikos prezidentas A. Smetona supratus, kad esamomis aplinkybėmis valstybinei Lietuvos nepriklausomybei nebeįmanoma reikštis, tiek gelbėdamasis asmeniškai, tiek nenorėdamas savo vardu sankcionuoti tolesnį neišvengiamą šios Lietuvos nepriklausomybės laidojimo ir Lietuvos pavergimo aktų ir tikėdamasis dar ką pajėgusių organizuoti užsienyje Lietuvai gelbėti, su šeima išvyko į užsienį, palikęs Lietuvą jos žiauriam likimui, — rašo prof. Mykolas Roemeris apie svarbiąsias priežastis, kodėl A. Smetona pasitraukė iš Lietuvos.

Skirtis su žiaurusio likimo ištinkama Lietuva A. Smetonai buvo nelengva. Sovietų Sąjungai pradėjus okupuoti Lietuvą, jis išvažiudamas iš Kauno, ketino, kiek aplinkybės leis, pabūvėti nors Lietuvoje pasienį. Skausmingas su tėvyne atskyrimo jausmas buvo nustelbęs net tokiomis atvejais reikiama budrumą. Ultimatumą svarstant, kai kurių vyriausybės narių A. Smetonos atžvilgiu atšauri laikysena ir keistos jo išvykimo aplinkybės jau sakytė sakę, jog nebedelsiant reikia skubėti, nes pakrikus vyriausybė kiekvieną akimirka gali padėti taip sukomplikuoti, kad išvykimas bus nebeįmanomas.

Buvęs kariuomenės vadas gen. St. Raštis kis teigia, kad respublikos prezidentas A. Smetona, ultimatumą svarstant, daug sykų kartojęs, kad ultimatumas esąs nukreiptas ne prieš Lietuvos vyriausybę, bet prieš jį patį. Nors pagiežos veikiamam buvusiam kariuomenės vadui „respublikos prezidentas atrodė jau per daug išvargęs, liguistas ir visai palaužtas“, tačiau vargu, ar kas patikės, kad A. Smetona būtų kartojęs tą nesąmonę, kurios tėvas St. Raštis noras, anot vokiečių posakio, *Der Wunsch ist Vater des Gedankens*.

Tai, ką gen. St. Raštis nori priskirti respublikos prezidentui, partialiais sumetimais buvo iškelta ministro pirmininko pavduotojo K. Bizausko. Jis pakišo mintį, kad ministras pirmininkas A. Merkys tuoj atsistatydintų, ir nauja vyriausybė būtų pavesta sudaryti gen. St. Raštikiui, turinčiam Kremliaus pasitikėjimą. Kol Raštikis atvyks, buvo padaryta posėdžio pertrauka, kurios metu respublikos prezidentas A. Smetona išėjo į savo dirbamąjį kambarį.

— E, lietuviški generalai, nemoka išnaudoti padėties ir nusikratyti, — pusbalsiu pasakė ministro pirmininko pavaduotojas K. Bizauskas, praeidamas pro krašto apsaugos ministru gen. K. Musteikių ir kariuomenės vadą gen. V. Vitkauską, kurie tuo metu susėdė tarp savęs šnekučiuavo.

— Nepasakė, kuo nusikratyti, bet ir be to buvo aišku, ką jis turėjo galvoje, — rašo gen. K. Musteikis. — Į tokią Bizausko pastabą nieko nebuvo atsakyta, bet pasidare nesmagu, kad toks pareigūnas tokiu lemtingu momentu reikšė tokias pastabas.

Ir pats St. Raštikis buvo įsitikinęs, kad Sovietų Sąjungos ultimatumas esąs nu-

kreiptas prieš respublikos prezidentą ir jo tariamai tautininkų vyriausybę. Kad taip jo manė, be kitko, galima spręsti ir iš jo atsiminimų, kur jis sako pareiškęs respublikos prezidentui savo nuomonę, „kad vienų tautininkų vyriausybė dabar būtų nauja demonstracija prieš Maskvą, tai būtų ne santykių švelninimas, bet naujo aliejaus pylimas į ugnį“.

Po birželio 15 d. vidurdienį prezidentūroje įvykusio paskutinio posėdžio respublikos prezidentas pagedavo vienokio ar kitokio vyriausybės apsisprendimo; tačiau ši jo nedavė, lyg tuo norėdama pareikšti savo respublikos prezidento visišką ignoravimą ir nuo jo atsiribojimą. Iš tikrųjų jo staigiai pražūtingų įvykių užklupta, nepajėgdama greit surasti vieningo sprendimo, netekus galvos, ji visiškai pakriko. Nors tuo metu prezidentūroje nebuvo gen. St. Raštikio nė kvapo, tačiau jis su tam tikru sarkazmu savo atsiminimuose vaizduoja apie ten vykusį sąmyšį ir jo priežastis. Apie tuos gen. St. Raštikio postrngavimus viena tegalima pasakyti: *satis eloquentiae, sapientiae parum*.

Gerokam pusvalandžiui praslinkus po respublikos prezidento A. Smetonos išvykimo, Kaune pasirodė pirmieji raudonosios armijos tankai. Jie iš Savanorių prospektų suko į Laisvės alėją ir skubėjo įgulos bažnyčios link, o iš ten vieni iš jų nusuko į Vytauto prospektą, kiti gi ropojo kalnia Parodos gatve. Šis tankų dalinys atskubėjo Kaunan iš artimiausios raudonosios armijos įgulos bazės, esančios Gaižiūnų poligone. Jo žygio tikslas — izoliuoti Kaune esančias Lietuvos kariuomenės dalis, bijant jų eventualaus pasipriešinimo. Pirmiausia buvo okupuota laikinoji Lietuvos sostinė, kad tankų šešėlyje būtų sukalbamesnė ir nuolaidesnė vyriausybė.

Kiekvieno šeštadienio bei sekmadienio

Laisvalaikio mąstymai

RAŠO K. VALTERIS

BRANGIOS NUOBIROS

Jau eilė metų stebiu liūdną faktą: mums brangios visuomeninio darbo jėgos po truputį nudulka, nubyra... Turiu galvoje ne mirtį ir emigraciją, bet paslaptingą nudulkėjimą dėl paslaptingų priežasčių...

Kasmet DBLS suvažiavimuose vis mažiau dalyvių matyti, vis mažesnis pasirinkimas rinkti į valdžią. Ir tai ne dėl to, kad būtų žmonių badas, bet kad tie žmonės slapstosi.

Ilgamečiai DBLS Valdybos nariai, Liet. Namų B-vės direktoriai ir „Europos Lietuvis“ redaktoriai pasitraukia iš pareigų ir išnyksta iš lietuviškos veiklos akiraščių. Ir taip buvę redaktoriai „užmiršta“ parašyti į savo redaguotą laikraštį, buvę S-gos Valdybos nariai (ir net pirmininkai) ir L.N. B-vės direktoriai nesiteikia atsilankyti į metinius suvažiavimus ir duoti naudingų patarimų savo įpėdinams. Kodėl? Pavargę? — Netikiu! Nusibodo lietuviškas darbas? — Nežinau. Asmeniškai kaprizai? — Nežinau.

Kaip ten bebūtų, bet tai brangios mums nuobiros...

SENIAU IR DABAR

Šiuo metu perbėgu mintimis gyvenimą mūsų Nepriklausomajai Lietuvai. Čia pavasaris, čia vasara, čia ruduo, čia ir žiema; keturi skirtingi metų laikai su visomis juos lydinčiomis gamtos grožybėmis, su visomis tiems metų laikams skirtomis šventėmis, atšildais, darbais, talkomis ir neišvengiamomis kitomis apeigomis bei pramogomis, susietomis su vestuvėmis, krikštynomis bei pakasynomis.

Miesteliuose ir miestuose taip pat gyvenimas jau buvo nusistovėjęs. Viskas buvo įprasta, žinoma, — tik eik jau iš anksto kieno nors kuria nors kryptimi pramintu taku!

Jei moteris išsimokė ir norėjo turėti tarnybą, galėjo vaikus palikti pas mamą, tetą ar pasisamdyti tarnaitę, o kartais dar ir auklę, arba nuvesti vaikus į darželį.

Ne dėl savo kaltės palikome savo mylimą kraštą, artimuosius, sunkiai įsigytus namų apyvokos ar darbui reikalingus įrengimus. Išsiblaškę po pasaulį, kaip persodinti augalai, ne visi vienodai prigijom įsikūrėm. Karo bei kūrismo metu, užmiršę poilsį, miegą, be geresnio rūbo ir skanesnio kąsnio, panaudojome dažnas iš mūsų visas jėgas (net ir atsargines-rezervines!) su viltimi, kad įsikūrus gyvenimas palengvės. Bet gal dažnas užmiršome mūsų poeto gilią mintį dainos „Sunku gyvenimą žmogui ant svieto“ paskutiniame posme:

O Dieve didis ir Tėve brangus, sustiprink žmogų silpną ir menką.
Taip surėdyta, jog tikėtai dangaus jo belaliniais norams užtenka...

Įsimaiginę „do it yourself“ darbuose nebepestebėjome, kad su kiekvienu naujai neplaningai pradėdamu darbu kasam sau

pavakariais Laisvės alėja paplūsdavo pilna žmonių, išėjusių pasivaikščioti. Šį šeštą dieną jų ypač daug suplaukė, tartum kažko nepaprasto pasitiktį. Tarp Maironio ir Daukanto gatvių tiek daug žmonių susitvenkė, jog sunku buvo pro juos prasigrūsti. Tą gausybę žmonių į Laisvės alėją sutraukė sklindą viens už kitą šurpesni gandai. Vieni jais tikėjo, kiti ginčijo, o daugumas, juos girdėdami, tik kraipė galvas.

Raudonosios armijos tankų bruzdėjimas patraukė visų dėmesį. Juos pamatęs, kiekvieno lietuviuo sielą sukrėtė kažkas baisiai klaikus, stulbinančio. Pabalusius veidus akys pasruvo ašaroms. Kur nekur sustingusio minio buvo girdėti šūkėjant, reiškiant džiaugsmą raudonajai armijai, triuškinančiai savo tankais Lietuvos laisvę, nesančiai vergijos pančius. Pro tarpiais tankistams buvo mėtomos ir gėlių puokštės, kurioms jie buvo abejingi. Prasi veržią džiaugsmingai šauksmai ir svaigos gėlės savo menkybe dar labiau ryškino tą vieningą daugumos nuotaiką, kurioje buvo tiek daug skausmingo liūdesio, siaubingos baimės, klaikios nežinios.

Ilgai stovėjo Laisvės alėjos šilagatviuos ir liepomis apsidintame jos vidury kauniečiai, stebėdami tankus, trempiančius Lietuvos laisvę, žvangančius vergijos grandinėmis. Niaurūs, lyg antkapio akmenis slėgiami, pamažu skirstėsi žmonės. Sunkiai mezgėsi šnekos. Mintys, kaip audros iš lizdo išbloktį paukščiai, blaškėsi, negalėdamos susitelkti, suvokti, kasgi iš tikrųjų įvyko?

Tamsai gaubiant miestą, gatvėse suspindę pirmiesiems žiburiams, pilnėjo kavinės ir alinės. Slogi tylą kito byla, svarstant ir savaip vertinant įvykius, ieškant jų priežasčių ir kaltininkų.

(Bus daugiau)

duobę, iš kurios gal nebe visi sveiki beišsikapstysim, arba jo paliksime savo kilnesnius jausmus, kaip pasigailėjimą, užuojautą, supratimą už save labiau pavargusio ir t.t. Nesupratom, kad nuo dabar gyvenimas daugiausia priklausys nuo mūsų su m a n u o m o ir nuo sveikatos ir, žinoma, dar nuo laimės bei begalės pašalinių aplinkybių.

Pavyzdžiui, jei silpnos sveikatos žmonės pagal savo išgales suplanuos norimus atlikti darbus taip, kad nė vienas šeimos narys netrukdyt kitam, ypač labiau pavargusiam, visi darbai sklandžiai vyks. Jei vyras laiku susirūpins, ar savo pasirinktu laisvalaikio užsiėmimu nesunkina jau ir taip daug turinčiai darbo žmonai gyvenimo, gal paskui daug nemalonumų bus išvengta. Šis kraštas skiriasi ne tik kitokia gamta, klimatu, bet ir gyvenimo būdu papročiais. Ką gali sau leisti vietiniai, dažnai karą praleidę savo namuose ar savo krašte žmonės, ne viską galime sau leisti mes (dėl labai daugelio priežasčių). Labai svarbu blaiviai galvoti, bet ir nebūt per daug užkietėjusiems savo tradicijose, papročiuose, ypač tuose, kurie labai nesiderina su dabartimi ir šio krašto gyvenimo sąlygomis. — Jei su kalmo močiūčių, samdinių, mamų, tetų, tarnaičių ar auklių bei darželių pagalba buvo įmanomas vienos gyvenimas Lietuvoje, tai dabar, viena motinai prižiūrint visą šeimą ir namus, turi būti moteriai visai kiti reikalavimai.

Smagu, norisi ir gera dirbti, kai žinai, kad padarai daugiau negu iš tavęs laukiama. Bet kada nebesilepiama, kad tikimasi iš tavęs daug daugiau (ypač, kada jau ir taip paskutinėmis jėgomis ir sutelktu paskutiniu pasiryžimu darai ką gali), — praieina noras ir besistengti. Prasideda užburtas ratas. Kenčia nuo to visa šeima. Tada ateina į „pagalbą“ dar ir geros valios ponietis (greičiausia, pačios nemačiusios tikro vargo) ir žavi apleistus vyrus savo dideliu vyrmų supratimu. Tokios geradarės turėtų atsiminti, kad visos mes norim būti sveikos, gražios, sėkmingos. Turi atsiminti, kad ne visos turim vien tik vyrus patenkinti.

Čia gyvenimas daug monotoniškesnis negu Lietuvoje, ir padaryti tokį gyvenimą įdomiu yra ne vien moters uždavinys. Vienodai abu turi stengtis gyvenimą įvairinti. Jei vyras nesupranta moters darbų svarbos moteriai, dienomis žiūrės į moterį kaip į kliuvinį, į visus jos darbus kaip nereikšmingus, — kaip toks vyras gali tikėtis iš žmonos tyro nuosirdaus jausmo!

Prieš mus nėra tinkamo mums praminoto tako, kuriuo daug negalvodamos galėtume žygiuoti. Šiais moderniais laikais labai svarbu moteriai būti gerai pasiruošusiai gyvenimui. Išauginus šeimą labai svarbu moteriai nepajusti, kad ji yra besąlyginai priklausoma nuo vyro. Nuosirdaus jausmas galimas tik tarp lygių, vienas nuo kito materialiai nepriklausomų asmenų.

Kai tik vienas pastoviai pasidaro (nors ir sąlygų priverstas) uždirbančiuoju, o kitas (taip pat sąlygų priverstas) „nieko nedirbančiuoju“, buvęs laisvas ryšys nutrūksta (tai, tur būt, nuo pat pradžių būna šeimos, kur moteris išteko iš „išro-kavimo“). Šeimos, kur savaranki moter-

DIEVO KARALYSTĖ

10.

Galime spręsti kad kai kurie manys, kad Kristaus Karalystė bus autokratiška valdžia pasaulyje, kokios žmonės dar neturėjo, ir kad jų gyvybės, nuosavybė ir visokie reikalai bus Karaliaus rankose, be jokio atšaukimo. Vienok taip nebus, nes mes turime tikrausių ir pilnai įtikinančių įrodymų, kad kiekvienas tos Karalystės nusi-statymas ir patvarkymas yra skirtas jos pavaldinių naudai. Šitos tarpininkaujančios karalystės Karalius juk taip mylėjo savo paduotinius, kuriems Jis viešpataus, kad atidavė savo gyvybę už juos kaip **at-pirkimo kainą**, taip užtikrindamas kiekvienam asmenišką progą pasirodyti vertais arba nevertais amžinojo gyvenimo; ir visas Jo Tūkstantmetinio karaliavimo tikslas yra gelbėti žmonėms išlaikyti ištyrimą. Ką gi daugiau galima reikalauti? Būdamas Atpirkėjas, Jis juk turi teisę kontroliuoti visą, ką Jis nupirko savo krauju. Todėl visi, kurie įvertina tokią Jo parodytą meilę, — jei jiems būtų duota proga balsuoti — tačiau taip nebus daroma, paves jam visą valdžią ir viešpatavimą ir sutiks su Jo teisingos valios reikalavimais.

Bet kyla klausimas: Ar „šventiesiems“, kurie bus draug-paveldėtojai Karalystėje, ir bendrais teisėjais, bus galima saugiai pavesti visiškai autokratinę valdžią?

Iš tikrųjų, kad taip! Kaip Kristus Jėzus pariparodė, kad Jis turėjo daug savo Tėvo dvasios, ir yra „Tėvo esmės paveikslas“, taip pat ir visi tie, iš kurių susidarys „mažasis būrelis“ Jėzaus draug-paveldėtojų Karalystėje, pirmą turės pariparodėti, kad ir jie turi „Kristaus dvasios“, — šventosios meilės dvasios. Viena jų pašaukimo sąlyga yra, kad jie pasidarytų „tos pačios išvaizdos, kaip jo brangiausias Sūnus“, ir nė vienas kitas nebus pripažintas padariusiu savo pašaukimą ir išrinkimą tikrai. Tos klasės nariai išrenkami iš tarpo silpnųjų ir netobulųjų todėl, kad jie galėtų atjausti silpnybės tų, kuriuos jie turės rūpintis ir mokinti kaip reikia kovoti už teisybę ir tiesą ir prieš klaidas ir nuodėmes. Taip yra; kaip galima pilnai pasitikėti Vyriausiuoju karališkosios kunigijos Kunigu, taip pat be jokios baimės galima

pasitikėti žemesniais kunigais. Dievas suteiks jiems galybę ir valdžią, nes Jis pažįsta juos, ir tai yra geriausia garantija, kad jų galybė bus naudojama ištikimai, išmintingai ir meilingai, pasaulio palaiminimui.

Geležinė Valdžia

Tautos valdys jėga arba galybė, kuriai niekas negalės pasipriešinti, iki bus įsteigta teisinga tvarka ir pasirodys abel-nas paklusnumas, nes kiekvienas kelias turės priklausyti ir kiekvienas liežutis išpažinti dieviškąją garbę ir galybę; todėl parodymas paklusnumo bus priverstinas. Kaip parašyta: „Jis valdys juos geležine lazda, ir kaip puodžiaus indas bus jie sutrupinti.“ (Apr. 2:27) Šitas daugymas ir trupinimas įvyks Keršto Dienoje, ir nors galybė ir lazda pasiliks per visą Tūkstantmetinį amžių, jas gal nebereikės naudoti; nes tuomet visas atviras pasipriešinimas bus griežtai uždraustas didžiojo suspaudimo metu. Kaip pranašas pasakytas, šituo daugyju metu Dievas tars murmančiai, triukšmingai ir savimi įsitikinusiai žmonijai: „Liaukitės ir žinokite, kad aš Dievas. Aš būsiu išaukštintas tarp tautų ir išaukštintas būsiu žemėje.“ (Psa. 46:11) Tačiau padarymui „iš teisybės taisyklę ir iš teisingumo lyginimo įrankį“ visuose mažuose ir dideliuose kiekvieno asmens reikaluose reikės viso Tūkstantmetinio amžiaus, nes per tą laiką visi bus „Dievo mokinami.“ Tą mokymo dabą atliks „išrinktasis“ Sandoros Tarnas, didysis Pranašas, Kunigas ir Karalius (Galva ir kūnas). Jis bus Pranašas dėlto, kad mokytaus, Karalius dėlto, kad valdys, Kunigas dėlto, kad tarpininkaus tiems, kuriuos Jis nupirko; ir Jis bus taip pat žmonių užta-rėjas ir Dievo palaimų teikėjas. Visos šitos pareigos bus sujungtos išvien: „Tu esi kunigas per amžius Melkizedeko tvarka“, nes jis buvo kunigas savo soste. — Žyd. 7:17; Zak. 6:13; Ap. Darb. 3:22; 5 Moz. 18:15.

Priimdamas išminties vardą naujasis Karalius sako: —

(Bus daugiau)

Kas domisi Tiesa, reikalaukite Knygų Katalogo. Neturtingiems slunčiam veltui mažas knygeles ir Traktatus. Pareikalavimus siųskite šiuo adresu: L.B.S.A. 212 E. 3rd Str. Spring Valley, Ill. U.S.A. (61632).

Skaitytojų laišškai

DĖL SUSIGRUPAVIMO

Dėl p. Lūžos straipsnio, siūlančio keltis į pietus 50-100 mylių spinduliu apie Londoną, kyla kiek abejonių.

Ar iš tikrųjų ten įsikūrus susidarytų tokia didelė kultūrinė, tautinė ir materialinė pajėga, apie kurią kalba p. Lūža?

Juk ne paslaptis, kad joks kitas miestas Anglijoje nesutraukė tiek lietuvių, kiek Londonas. Iš visų miestų keliavo į jį. O kur jie visi dingę? Kiek pats pastebėjau ir kiek man sakė patys londoniečiai, į su-buvimus jų mažiau susirenka negu kad provincijoje.

Jau pats faktas, kad iš Londono gal daugiau iškeliavo į užjūrius, negu iš provincijos, rodo, kad sostinė nėra toji pažadėtoji žemė. Lietuvių Londone dar liko didžiulis būrys, jie dar lengvai galėtų pripildyti Lietuvius, ir jie dar nėra apsnūdę. Bet, kiek teko sužinoti, juos žudo didžiuliai nuotoliai. Dažnam į darbą tenka keliauti valandą ir ilgiau, tiek pat atgal. Jei tenka persėsti, kartais tenka ir bėgti pabėgti, kad suspėtų, ir pasistumdų minioj atsi-tinka ir pastovėti, nes visi skuba, kad tik laiku į darbą. Taigi žmogus, prisitrūkęs per savaitę, nori ir pasilsėti.

Ne visi tautiečiai aplanko ir savo lietuvišką bažnyčią, o suka į anglišką. Vienas žinomas tautietis prieš daugelį metų sakė man, kad jis finansiskai negalys savosios bažnyčios lankyti, mat, su šeima nukeliau ti ten jam reikėtų sumokėti svarą, kai tuo tarpu jis vos aštuonis tegaua. Žinoma, da bar pakilo algos, bet pakilo ir keliavimo iš laidos, gal net daugiau kaip algos.

(Aš čia nekalbu apie tautiečius, apsigyvenusius apie lietuvių bažnyčią, bet, kiek teko girdėti, ir tie po truputį traukia į pakraščius, kur geresni rajonai).

Materialinė gerovė irgi kiek abejotina. Prieš keliolika metų buvau aplankęs vieną šeimą, iš šiaurės persikėlusią į Londoną. Jų butelis tikras vargas, ir vien už raktogavimą, savotišką kyšį, jie sumokėjo šimtą svarų. Geresnės vietos kainuoja jau kelis tūkstančius, tuo tarpu provincijoje galima gauti ir už tūkstantį žmonišką namelį. Prieš keliolika dienų buvau aplankęs vieną tautietį, kuriam namas tekainavęs vos tūkstantį. Teisybė, nedidelis, bet su visais patogumais, švarus, jaukus, toli nuo to, kurį man teko matyti Londone.

Tikiu, kad oras apie Sodbyą švaresnis, malonesnis, bet ir provincijoje pradėdama ris ištekojo už mylimo savarankaus vyro, moteris pasijunta labai pažeminta, kai, tik atlikusi savo pareigas šeimai, pajunta savo absoliučią menkystę, nebereikalingumą ir t.t.

Birutė Valterienė

(Nukelta į 4 psl.)

Europos lietuvių kronika

LONDONAS

KAUKIŲ BALIUS

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Londono Skyrius rengia

KAUKIŲ BALIŲ

sausio 4 d., šeštadienį, 8 val. vakare, Parapijos salėje, 345 A. Victoria Park Rd.

Gros geras džiazas.

Maloniai prašome visus atsilankyti. Rengėjai

LONDONO LIET. SPORTO IR SOC. KLUBO SUSIRINKIMAS

Sekmadienį, gruodžio 22 d., klubo ypatingame susirinkime priimti nauji klubo įstatai, labiau pritaikyti prie dabartinių aplinkybių.

SIUNTINIAI SEINŲ LIETUVIAMS

Rūbai ir avalynė priimami klebonijoje persiųsti Seinų lietuviams, dabartiniu metu priklausantiems Lenkijai. Rūbai privalo būti švarūs ir gerame stovyje.

Be to, pageidaujame, kad būtų aukų ir pinigais, nes ir persiuntimas šiek tiek kainuoja.

Persiuntimą tvarko ateitininkų draugovės įgaliotas sendraugis B. Glevceckas.

ŠVENTES LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

Kalėdiškai papuoštoje bažnyčioje į vidurnakčio Bernelių Mišias susirinko gausiai Londono lietuviai pasveikinti savo Išganytojo gimimo dieną.

Labai gausiai priėmė Šv. Komuniją tau tiečiai Mišių metu. Klebonas kun. S. Matulis pasakė pamokslą, pasveikindamas visus su Kalėdų šventėmis ir kartu nuoširdžiai padėkojo už jam rodomąjį prielankumą atliekant dvasinius ir parapijinius reikalus.

Pirmąją Kalėdų dieną kun. Dr. S. Matulis, kaip „Šaltinio“ Redaktorius, 9 val. ryto atnaušo Mišias už šaltinio skaitytojus, bendradarbius ir rėmėjus.

Pirmąją Kalėdų dieną daugeliui buvo sutrukdyta atvykti bažnyčion, nes Londono transportas buvo visai sumažinęs autobusų ir traukinių susisiekimą. Kai kam pralaukus po valandą ar daugiau teko grįžti namo, nepasiekus savo bažnytelės.

PARAPIJOS BAZARAS

Šiais metais parapijos bazaras buvo surengtas prieškalėdinę savaitę Londono Lietuvių Sporto ir Socialinio Klubo patalpose.

Rengiant šį bazarą, buvo kreiptasi į kolonijas, kurios yra lankomos Lietuvių bažnyčios kunigų, prašant prisidėti. Atsiliepdami Coventrio lietuviai per A. Sturoną atsiuntė 17 sv., Sheffieldo DBLS skyrius per V. Kalasauską 6 sv. Čia tenka paminėti, kad Lietuvių bažnyčios kunigai nelanko Sheffieldo kolonijos, bet ji yra viena mūsų gerųjų rėmėjų. Nuoširdus ačiū! Corbio lietuviai per M. Vireiką atsiuntė 5 sv. 2 š., ir iš jų kolonijos gauta daiktinių aukų. Ketteringo lietuviai per J. Bakaitį sudėjo 4 sv. ir 6 penus. Kadangi mažytė kolonija, vien Bakaitis aukojo 2 sv., kad padidintų kolonijos auką. Iš Leicesterio kolonijos per K. Pučinską gauta 3 sv. ir 6 penai, iš Leamingtono per B. Banį 2 sv. ir 5 šil., iš Birminghamo per M. Zokienę 2 sv. 10 šil., iš Wolverhamptono per G. Kaminskienę 1 sv. ir 6 penai. Be to, gauta iš pavienių aukotojų iš Stoke-on-Trent, Derby, Woles-ter, Londono lietuviai piniginėmis auko-

mis suaukojo 12 sv. ir 11 šil. Daiktinėmis aukomis parėmė bazarą Pagiriai, S. Skopas, P. Nenortienė, Moterų Dainavos Sam būris, V. Ribokas, Lietuvių Namų Klubas, Biliumas, Daukienė, Varkalaitė, Domidavičiai, K. Noreikaitė, Černiauskienė, Kliorys, K. Plukas, Z. Juro Baltic Stores, Londono Lietuvių Sporto ir Soc. Klubas. Dauge- lis aukų buvo gauta iš kitų, kurie savo pavar- džių prie daiktų nepalikio.

Bazarą tvarkė komiteto nariai S. Starolis, S. Puidokas, padedant Moterų šv. Onos Draugijos valdybos narėms F. Senku vienei, V. Puidokienei ir Vikanienei.

Išskaitant pinigines aukas, bazaras pelno davė 76 sv. 13 šil.

Bažnytinis komitetas nuoširdžiai dėko- ja visiems, dalyvavusiems bazaro rengime, ar renkant aukas kolonijose, ar darbu pa- čiam bazare. Didžiausia padėka visiems aukotojams, kurie visuomet išgirsta mūsų balsą ir ateina į pagalbą.

St. Kasparas

MANCHESTERIS

1964 m. sausio 11 d., šeštadienį, 4 val. p. p., Skautų Tėvų Komitetas rengia Vaikų eglutę. Programą išpildo skautai. Prašom tėvelius su vaikais šia proga į Klubą.

Klubo Valdyba

DERBY

KALĖDŲ EGLUTĖ IR KŪČIOS

Gruodžio 15 d. Derbyje buvo didi vietos lietuvių vaikų šventė — Kalėdų Eglutės parengimas. Surošė DBLS Sk. Šalpos Komitetas, bendradarbiaujant Sk. Valdybai ir Derby Lietuvių Klubui. Parengimas buvo gražiai suorganizuotas. Atsilankė apie 40 vaikų ir apie tiek pat suaugusių.

Parengimą atidarė Sk. pirm. J. Levinskas, pakviesdamas vakarui pravesti P. Popiką.

Sceną atidarius, visi pamatė labai skoningai papuoštą eglutę, prie jos prakar- tėlę, o kiek toliau švietė laužas. Prie jų baltis rūbais apsirengusios stovėjo D. ir K. Kostkevičiūtės. Vėliau programoje pa- sirodė A. Urbonavičiūtė, kuri, pianinu J. Valantinaitė pritariant, padėklamavo. J. Valantinaitė, visiems kartu giedant, pas- kambino kalėdinę giesmę. Scenoje atsir- do angelėlis (Z. Popikaitė) ir piemenėlis (P. Bendikas), labai vykusiai atlikdami savo roles.

Na, pasirodė ir Kalėdų Senis (J. Levins- kas) su dovanų maišu. Senis už dyką nie- ko neduoda. Na, tai ir pasipylė eilėrašciai, dainelės, o kai kam nors ačiū teko pasaky- ti. Išdalijus dovanėles, vaikams buvo paruoštas bendras Kalėdų stalas.

Už tokį gražų parengimą tenka didi pa- dėka S. Sarapinienei, kuri daug darbo ir sumanumo įdėjo, taip pat M. Raulinaitie- nei, kuri visada padeda visuose darbuose. Padėka priklauso ir P. Popikai, A. Valan- tinui, J. Šližiui ir kitiems, kurie prie šio parengimo prisidėjo.

Be to, čia pirmą kartą buvo surengtos bendros Kūčios, į kurias atsilankė būrelis tautiečių. Mūsų gabios šeimnininkės S. Sa- rapinienė ir M. Raulinaitienė paruošė gausius lietuviškus valgius. Susirinkusieji pesimeldė, pasidalijo plotkelėmis ir turėjo progos palinkėti vieni kitiems linksmų švenčių. Tikimės, kad panašus parengi- mas bus dabar jau kiekvienais metais.

J. Levinskas

A. A. Juozas Krivickas

Lapkričio 9 d., 9 val. 40 min. rytą, Not- tinghamo General Hospital. 'nuo kraujo išsiliejimo smegenyse, mirė Juozas Krivic- kas. A. A. Juozas gerai pažinėjau iš 1921 me- tų, kai mudu tarnavome 3-čiam pėst. D. L. K. Vytauto pulke, ir nuo 1953 m., gy- vendami Nottinghamame, buvome viens an- ram dideli prieteliai.

Juozas Krivickas gimė 1894 m. liepos 28 d. Stačionų parapijoje, pasiturinčių ūki- ninkų Tado ir Marijonos Krivickų šeimoje. Juozukas augo su keturiais broliais ir trimis sesutėmis. Mokslą pradėjo Stačio- nų parapijos mokykloje, o Šiauliuose baigė gimnaziją.

1918 m. vokiečiams traukiantis iš Lietu- vos, Juozas išrenkamas steigiamojo komi- teto sekretoriumi. Deja, jam ramų atku- riamąjį darbą neilgai teko dirbti. Nugri- dęs, kad Šiauliuose organizuojasi Lietuvos savanorių komendantūra, nuvykęs užsira- šė savanoriu. Vokiečiams dar esant Šiau- liuose, Juozas slapta grįžta į savo gimtąjį kaimą. Čia jį parbloškė šiltinės epidemija. Nuo jos tada mirė sesutė ir teta.

1919 m. Lietuvos pirmoji mobilizacija. Juozas, dar nesutirpėjęs po ligos, pašau- kiamas į kariuomenę ir pasiunčiamas į 3 pėst. D. L. K. Vytauto pulką. Padirbęs štabo raštinėje, pulko vado karin. Mus- teikio komandiruojamas į Kauną ir baigia karininkų mokyklos laidą. Grįžęs į pulką, skiriamas 8-tos kuopos vado adjutantu. Jis narsiai kaunasi su lenkais. Karo vado- vybės už sumanų vadovavimą ir parodytą narsumą kautynėse pakeliamas į vyr. leit. laipsnį.

1920 m. tarp Varėnos ir Starabūdės pa- tenka į lenkų apsupimą. Rizikuodamas savo ir kuopos dviejų šimtų vyrų gyvybė- mis, staigiu puolimu prasimuša iš apsupi- mo, neturėdamas net aukų. Dar pasiga- beno 20 belaisvių ir du Maksim sunkiuosius kulkosvaidžius. Karo vadovybės už narsumą ir sumanumą buvo apdovanotas Vyties kryžiumi su kardais.

1922 m. Juozas pasitraukia į atsargą ir dirba jau kaip valdininkas.

Pasitraukęs į užsienį, 1947 m. emigruo- ja į Angliją. Velionis Juozas priklausė DBLS, buvo Lietuvių Namų Bendrovės akcininku, buvo neįkštus aukų. Gavęs apie šeimą žinių, siuntinėjo siuntinius. Turėjo ir čia daug pažįstamų, su kuriais mieliai pasikeisdavo mintimis. Dalyvau- da minėjimuose, parengimuose, ekskursi- jose. Visuomet dalyvavo su šypsena veide ir tardavo tinkamą žodį. Buvo giliai tikintis katalikas.

Lapkričio 7 d. popiežiu velionis J. Kri- vickas užėjo pas mane, grįžęs iš ligoni- nės. Pastebėjau jo dešiniajame veide bal- tų ir raudonų dėmelių ir paklausiau, kaip jį sveikata. Jis, kaip ir visuomet, šypso- damasis sako: „Aš apie jus rūpinuosi, jūs apie mane rūpinatės; sakykite, kad gerai, ir bus mūsų amžiuje gerai“. Bet velionis,

BRADFORDAS

PADEKA

Bradfordo lietuvių visuomenės atsto- vams, surengusiems šauniai vakariene ma- no amžiaus vidurkiui atžymėti ir įteiku- siams dovanas, Leeds lietuviams bei jų at- stovams už dovanas, Huddersfieldo lietu- viams už piniginę dovaną nuoširdžiai dė- koju.

Kun. J. Kuzmickis

PADEKA

Per mano sirgimo laikotarpį už suteiktą piniginę paramą mano šeimai aukomis 11 sv. 17 šil. visiems Huddersfieldo ir apylin- kės lietuviams reiškiau nuoširdžiausią lie- tuvišką padėką.

Petras Janušaitis

Huddersfield.

Kviečiame pasinaudoti mūsų Taupymo ir Investavimo Skyriaus patarnavimu.

Jūsų sutaupos duos didžiausią pelną, jei jas investuosite į

BALTIC SAVINGS & INVESTMENTS Co., 421, Hackney Rd., London, E.2. Tel. SHO 8734.

Taupyti galima per kiekvieną Anglijos, Škotijos ir Valijos bankus. Grynas metinis procentas mokamas 6%, kas yra lygu, išskaičius nuošimčio mokestį, 9%.

Tarpininkaujame sutvarkyti palikimo reikalus. Smulkesnių informacijų reikalu rašyti: Z. Juras, 421, Hackney Rd., London, E.2, England.

prie galvos laikydamas ranką, sako: „Kas čia šiandieną pasidarė, kad smarkiai skau- da dešinioji pusė galvos? Man niekad taip nebuvo“. Keldamasis nuo kėdės, krito ant grindų. Su žmona pakėlėme ir pasodino- me fotelin. Aš paskambinau daktarui, o sanitarams nešant į mašiną, jis dar ištare: „Man naktis, nieko nematau, viskas juo- da“. Ligoninėj sąmonės nebeatgavęs ir mirė.

Man gyvenant Nottinghamame per 16 me- tų, dar nebuvo tokių iškilmingų laidotu- vių, kaip a. a. Juozo Krivicko.

Aš lenkiu galvą prieš Tavo kapą, o gi- minėms, draugams ir pažįstamiems reišk- iu daug daug užuojautos. Mielas Juozai, ilsėkis ramybėje. Tegul būna lengva sveti- moji žemelė, prigludusi amžinai.

A. A. Velionio Juozo draugas, gedulo prislėgtas, Jonas Strumskis.

VOKIETIJA

LIETUVIŲ KALBOS PAMOKOS

Lietuvių kalbos pamokos prie Hambur- go universiteto kiekvieną antradienį nuo 8.15 val. iki 10 val. Jas praveda Dr. Boe- der, Hamburg 13, Universitaet, Philoso- phen-Turm, 5 aukšte, Zimmer 5. Gera bū- ty, kad ten nueitų karts nuo karto ir inte- ligitas lietuvis, kuris pagelbėtų teisingai ištarti lietuviškus žodžius, perskaitytų lie- tuviškus tekstus.

LIETUVISKOS ŠEIMOS

Susituokė studentas Algirdas Jasaitis iš Osnabruecko su stud. Gražina Girdvainy- te iš Memmingeno.

Ričardas Bačkis, Lietuvos Pasiuntinio sūnus, lapkričio 30 d. susituokė New Yor- ke su Žilvile Bernotaite.

LIETUVIAI STUDENTAI

Hamburgo universitete studijuoja: Ar- vydas Lingė, Jaunutis Klimaitis, Ričardas Baliulis, Kristina Šikšniūtė-Gentzkow. Studentas Bernardas Raudys ketina iš- vyktyti į Australiją tęsti fizikos studijų.

Ten, kur Nemunas banguoja

(Tarybinės spaudos ištraukos, kurios aiškos ir be aiškinimų)

ACH! ACH! ACH!.. FU! FU! FU!..

Kultūringo žmogaus pasakojimas, grįžus

į turistinės kelionės po užsienį

Kaip Bulgarija? Et, nieko sau šalis. Po- midorų ir vynuogių daug. Viešbučiai ir restoranai neblogi. O šiaip — pats supran- ti: kultūra ne Vakaru, visiškai ne...

Nors pasitaiko ir ten šio bei to. Einu aš, vadinas, per paplūdimį, o aplink prancū- zai, anglai, italai, vokiečiai ir VFR. Žo- džiū, tikrai kultūringi žmonės. Jų mady- mosi kostiumai — širdis alpsta. Ką nori, tą daro. Ir vis taip laisvai, nesivarždami. Aš pasakyčiau, net grakščiai.

Tik pagalvok: kas iš mūsų išdrįstų visų akivaizdoje nusimauti šlapias glaudes ir apsimausti sausais? Žinoma, niekas. Kodėl? Ogi todėl, kad mūsų mąstymas siauras ir primityvus... Arba meilė. Tikrai kultūrin- gų žmonių meilė mane iki ašarų sugraudi- no. Nieko nepastebi, nieko nesivaržo. Gir- di, žiūrėkite, kaip mes mylime vienas ki- tą: guli apsikabinę paplūdimyje, bučiuo- jasi.

I restoraną mus prašė vaikščioti tik su kelnėmis. Aš, žinoma, nusispioviau į šį prašymą — laikas ir mums atsiskyti a- pibojimų. Ana, Vekarų turistai madymo- si kostiumais ateina. Ir nieko. Niekas dar neapako ir apetito kol kas nenustojo...

Apgyvendino mus, žinoma, atskirai nuo kitų užsieniečių. Žinai, tarp tokių tarybi- nių turistų, kurie keturiasdešimt septynių centimetrų pločio kelnės nešioja. Aš sten- giausi laikytis nuo jų nuošaliai. Na, apie ką galėčiau kalbėti su žmogumi, atsiliku- siu nuo mados mažiausia 10 metų? Stebi- nantis nekultūringumas! Ir aš visą laiką pabrėždavau, kokia praraja slypi tarp ma- nės ir visos šio kompanijos.

Kai turistai iš moldavų grupės kartą paklausė mane:

— Kodėl aš kalbu su jumis rusiškai, o jūs man atsakote lietuviškai? Juk tai mažų mažiausia nekultūringa...

Žinote, ką aš jam atsakiau?

— O jūs kalbėkite su manim molda- viškai!

Gera, a? Matai koks! Dėvi plačiausias kelnės, o samprotauja apie kultūrą...

Juokas, bet kai kurie mūsų grupės pite- kantropai mėgino man įrodyti, jog apie žmones negalima spręsti iš drabužių. Ne- sąmonė! Galima ir reikia. Juk per kilometrą matyti, kad bet kuris užsieniečių aukš- tos kultūros žmogus. Kokie kostiumai! Nesiglamžo, nesitępa, neblunka! Kokie marškiniai! Kokie lagaminai ir su koki- mis etiketėmis!

O tie, tarp kurių mes gyvenome, — nei to, nei ano neturėjo. Žiūri iš tolo ir nie- kaip negali suprasti: darbininkas jis arba, sakysime, muzikantas. Ir arti prie jų sten- giausi neprieiti.

Beje, apie grupę. Tinkamų žmonių joje

JEI REIKIA PASIŪSTI SIUNTINĮ

— KREIPKIS Į

LIETUVIŲ NAMŲ BENDROVĘ,

2, LADBROKE GARDENS,

LONDON, W.11.

MAISTO SIUNTINIAI PERSIUNCIAMI

TIESIOG IŠ DANIJOS.

LIET. SODYBA

— Prie bendro Kūčių ir Kalėdų stalo So- dyboje šiais metais susirinko 18 žmonių. Be Sodybos gyventojų, dar dalyvavo Ba- naičiai, Mineikiai, Paulavičiai, Vidugiris ir kt.

— Sodyboj gyvenantiems seneliams ir nedarbingiems Kalėdų proga aukojo: Lon- dono Moterų Sambūris Dainava 18 svarų, LAS Nottinghamo skyrius 5 sv., P. B. Var- kala 5 sv., T. Vidugiris 5 sv., B. Sagurskis 2 sv., J. Sarafinaitė 2 sv., J. Ramonis 1 sv., A. Giedraitienė 1 sv., S. iš Leeds 1 sv., Bra- zauskas 10 šilingų.

Visiems aukojusiems Sodybos gyvento- jai širdingai dėkoja.

— Nuo gruodžio 5 d. iš anglų prieglau- dos persikėlė į Sodybą gyventi Antanas Vištartas iš Dunstable. Prieš keletą metų jis buvo dalinai paraližuotas ir nebegali kalbėti. Jis yra patenkintas patekęs tarp savųjų, kurie jį pažįsta ir labiau supranta. Sausio mėn. į Sodybą taip pat numato persikelti kiti tik į pensiją išėjus B. Bra- zauskas iš Londono.

— Norint labiau išnaudoti tuščias patal- pas žiemos metu, vietos anglų jaunimui lei- džiam Sodyboje organizuoti šokių. Pir- mas žiemos sezono šokių vakaras įvyko gruodžio 28 d.

vienas kitas, ir viskas. Atvirai šnekant, be manęs, dar trys kultūringi žmonės. Visi kiti — be galo senamadiški ir siaurapro- čiai. Taip, aš nebijau šito žodžio. Būtent siaurapročiai. Aš jiems — apie užsienie- čius, o jie — vos sulaiko ironiškas šypse- nas; aš iš visų jėgų vengiu 47 centimetrų pločio kelnų, o jie nepailsdami tvirtina apie ir tarp jų esančių reto apskaitymo, plačių pažūrų, takto žmones; aš stengiuo- si kalbėti tik lietuviškai, o jie, kai tik su- sitinka su kitais turistais ar bulgarais, — vis rusiškai. Mat, nori susikalbėti...

Keistuoliai! Jie niekaip nepajėgė suvok- ti vienos elementariausios tiesos: kalbi ru- siškai — tave iš karto palaiko tarybinio turistu, o jei ne — užsieniečiu. O kaip ma- lonu, kaip gera, kai tave laiko užsieniečiu! Akimirka atrodo, kad tu pakilai aukštai, aukštai...

Išėjomės mes dvi savaites, o paskui va- žinėjome autobusu po šalį. Nieko įdomaus. Primityvu. Pagyvėdavau tik susitikęs su užsieniečiais... Ar važiuosiu dar? Žiūrint kur... Jeigu ten, kur tikra kultūra, tai esu pasiruošęs. Nors šiandien! Didžiausios su- mos nesigailėsiu. Tik duokite man tikros kultūros!

* Savoka „kultūringas“ visiškai pri- klauso paties pasakotojo sąžinei.

L. Baltkainio, užrašiusio kultūringo žmogaus pasakojimą, pastaba: Taip, jis važiuos. Važiuos daryti gėdos mūsų ša- liai, mūsų respublikai. Ir važiuos jis tik todėl, kad daugelis kolektyvų dar blogi- gai supranta, ką galima rekomenduoti kelionei į užsienį, kas gali atstovauti mūsų Tėvynei, o kam geriau sėdėti na- mie ir semtis proto.

„Komjaunimo tiesa“, 1963.VIII.17.

EUROPOS LIETUVIS —

LITHUANIAN WEEKLY.

Printed and Published in Great Britain by the Lithuanian House Ltd., 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARK 2470.

Redakcijos ir Administracijos adresas: 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARK 2470. Leidžia Liet. Namų Akc. B.-vė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS V-ba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.

Redakcija rankraščius talso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 40 šil., 6 mėn. 22 šil., atskiras nr. 1 šil.; dolerio kraštuose—6 doleriai metams; Vokietijoje—DM 22.

Už laikraštį kieno nors spaus- dinamųjų skelbimų turinį nei lei- dėjai, nei redakcija nesilima atsakomybės.

MAISTO SIUNTINIAI

40 sv.

KVIETINIŲ MILTŲ £8. 4.2

CUKRAUS £9.18.4

RYŽIŲ £9.18.4

20 svarų įvairių rūšių grikių ir daug kitokių

maisto siuntinių į Lietuvą pasiunčia

TAZAB & Co. Ltd.

22, ROLAND GARDENS, LONDON, S.W.7

Tel. FRI 3175